

PRVOMAJSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto VI - Stev. 101 (1789) Trst, nedelja 29. aprila 1951 Cena 15 lir

FALZIFIKATORJI!

Sicer smo že večerj ponovno poudarili, da gre za parodijsko avtorsko delo... Ni treba poudarjati, da je v vsakiem primeru...

III. kongres Osvobodilne fronte je zaključil svoje delo

Sklepna resolucija poudarja voljo slovenskega ljudstva, da podpre vsako akcijo za ohranitev in okrepitev mira med narodi... Deležniki kongresa so se s svojimi silami podpre vsako iniciativo...

1. MAJ 1951 V TRSTU

Veliko prvomajsko zborovanje na Rotondi pri Boškovi Gorovita: tov. Anton Ukmar, tov. Bortolo Petronio

Nato tradicionalni prvomajski nastop na stadionu „Prvi maj“ (Vrdeška cesta 7): ZAČETEK OB 14. URI

SPORED:

- 1. INTERNACIONALA
2. Olga Gorjup: PROSTE VAJE DECE od 6. do 10. leta
3. Mila Strgar: PROSTE VAJE DECE od 10. do 14. leta
4. Olga Gorjup: STILIZIRAN FOLKLORNI PLES
5. ZBOR TELOVADCEV IN ŠPORTNIKOV
6. RAZDELITEV NAGRAD PRVOMAJSKIH TEKMOVANJ
7. ZDRUŽENI PEVSKI ZBORI zapojejo: a) U. Vrabc: Fikturalna koronica b) E. Adamci: Naša pesem c) F. Venturini: V nove zarje d) Harm. R. Simoniti: Le vkup, uboga gmajna e) F. Venturini: Bazoviška f) K. Pahor: V boj g) M. Kozina: Naša vojska h) K. Boštjančič: Mi otroci svobode
8. Marijan Zerjav: PROSTE VAJE CLANOV
9. ORODNA TELOVADBA a) bradlja: moški b) parter: moški c) gred: ženske d) parter: ženske
10. Olga Gorjup: PROSTA VAJA CLANIC
11. M. Maršič: MORNARI, izvaja pomorska šola iz Pirana
12. Mila Strgar: VAJA Z OBROCI, deca
13. Mila Strgar: PO JEZERU, članice
14. Marijan Dolgan: V BOJ, članice in člani
15. ZAKLJUČNA TOCKA
16. MIMOHOOD
17. DELAVSKA HIMNA, HEJ BRIGADE

LJUBLJANA, 28. — Tretji kongres Osvobodilne fronte je danes odobril statut OF in sprejel skupno resolucijo... Resolucija pravi nadalje, da je kongres v imenu najširših množic slovenskega ljudstva odobril ukrepe...

Naš tedenski pregled

Tudi ta teden je prinesel koš novih kletk... Obkleski je misli, da se bodo usaj v Parizu potrdili, da bi človeštvo prihvatilo ne le vojno, temveč tudi vse neprijetnosti sedanjega položaja...

POSLEDICE OBOROŽEVANJA za britansko gospodarstvo

Gaitskell odločno brani svoj proračun - Bevan dobil zaupnico v svojem volilnem okrožju... LONDON, 28. — Britanski zakladni minister Hugh Gaitskell je danes na škotski konferenci laburistične stranke v Glasgowu izjavil, da je vlada mnenja, da je moč...

Prav nič manjši falzifikatorji niso kominformisti; tudi oni so kljub navedi, da objavljajo tekst nasega članka v celoti... Ni treba poudarjati, da je v vsakiem primeru...

ODMEV FALZIFIKATA „GIORNALE DI TRIESTE“

„Nisem čital izvirnega besedila članka v PD“

je poudaril poslanik FLRJ dr. Mladen Iveković v Rimu in dodal: „Zadržujem si najširšo rezervo glede točnosti objavljene vesti“

MILAN, 28. (Ansa) — Jugoslovanski opolnočeni minister v Rimu Mladen Iveković, ki je prišel v Milan, da se udeležijo počastitve spomina Italijanskim partizanom, ki so zadnji dan v Jugoslaviji, je dopisniku Anse podal nekaj izjav v zvezi z vestjo, ki so jo nekateri listi posneli po tržaškem „Primerškem dnevniku“... „Predvsem — je dejal minister — je treba poudariti, da „Primerški“ dnevniki nikoli niso glasilo ne Jugoslovanske tude ne marsala Tita...

Volilna reforma spel pred francoskim parlamentom... PARIS, 28. — Danes popoldne je šest ministri svet in je sklenil predložiti skupščini nov načrt zakona za volilno reformo, ki upošteva sklope komisije za volilno reformo, ki jih je bil predložiti v juniju 1949...

De Nicola predsednik italijanskega senata... RIM, 28. — Italijanski senat je danes izvolil Enrica De Nicola, nekdanjega zadržanega predsednika republike, za predsednika senata, na mesto, ki je ostalo prazno po smrti Ivare Bonomiya... Vogeler na Dunaju... DUNAJ, 28. — Robert Vogeler, ki je bil pred 17 meseci v Beogradu, da bo deloval v službi, je danes prišel na Dunaj, Vogeler, ki je ameriški državljani, je bil podvornik v ameriški vojski...

ga Kulturnega doma v Trstu... Ločen odbor za zbiranje prispevkov za naš Kulturni dom so ustanovili tudi v Kranju, posebno veliko aktivnost pa je razvil v ta namen ustanovljen odbor v Mariboru, ki pripravljajo izdajo značk po skupni vrednosti 5 milijonov din, katere bodo prodajali v podjetjih, ustanovah in na terenu... Zdrženje slovenskih dramatikov... Zdrženje slovenskih dramatikov je objavilo svezro v Beogradu, da bodo slovenski gledališki umetniki pridobili letno več predstav, katerih čisti dohodek bo prispevek za zgraditev slovenskega Kulturnega doma v Trstu...

Seznam št. 5 Za zgraditev slovenskega Kulturnega doma v Trstu so prispevali: D. K. 1000 lir, Anton Lovrenčič 1000, inž. Stančič 1000, A. 1000, Alojz Boždar 1000, A. 1000, P.F.C. 10000, Franc in Elza Dujic 2000, družina F. Ferjančič 2000, Danilo Sancin 1000, Suhodolnik R. A. 1000, Alojz Bueck 1500, Janko Hrovatnik 1000, Josi Hrovatnik 500, Anton Bembič 3500, Milka Perotič 1000, Karlo Šuc 500, družina Cesar 1000, Ludvik Cotar 500, Danilo Sancin 1000, Bruno Pegan 1000, Platinško društvo Trst 2000, Samo Pahor 500, Josip Grizanič 1000, Dinko in Anka Barej 1000, zbrano na proslavi OF v družini „Vojka Smuc 3500, Marjeta Muškovič 1000, A. E. 10000, N. N. 1000, Angela Stoka 500, Zdravko Volčič 1000, Stojan in Vika Smrkolič 1000, družina Krizmarčič 500, Miroslav Rot, 1000, Majda

ZA KULTURNI DOM

- 1. sedežu odbora v Ul. S. Vito 17 (prostori SNG),
2. uredništvu „Primerškega dnevnika“ v Ul. Montecchi 6,
3. upravi „Primerškega dnevnika“ v Ul. sv. Frančiška št. 20,
4. sedežu SHPZ na Korzu Garibaldi 4,
5. na sedežu OF v Ul. R. Manca 29,
6. pri vseh ostalih poverjenih odborov,
Odbor za zgraditev Kulturnega doma v Trstu
Kako poteka nabiralna akcija za naš Kulturni dom v Sloveniji
Nabiralna akcija za zgraditev našega Kulturnega doma je v Sloveniji v polnem razmahu in je sprožila cela tekmovalna. O tem je govoril tudi predsednik vlade Slovenije M. Marinko na III. kongresu OF v Ljubljani, ki je bil predelje dni.

Seznam št. 5 Za zgraditev slovenskega Kulturnega doma v Trstu so prispevali: D. K. 1000 lir, Anton Lovrenčič 1000, inž. Stančič 1000, A. 1000, Alojz Boždar 1000, A. 1000, P.F.C. 10000, Franc in Elza Dujic 2000, družina F. Ferjančič 2000, Danilo Sancin 1000, Suhodolnik R. A. 1000, Alojz Bueck 1500, Janko Hrovatnik 1000, Josi Hrovatnik 500, Anton Bembič 3500, Milka Perotič 1000, Karlo Šuc 500, družina Cesar 1000, Ludvik Cotar 500, Danilo Sancin 1000, Bruno Pegan 1000, Platinško društvo Trst 2000, Samo Pahor 500, Josip Grizanič 1000, Dinko in Anka Barej 1000, zbrano na proslavi OF v družini „Vojka Smuc 3500, Marjeta Muškovič 1000, A. E. 10000, N. N. 1000, Angela Stoka 500, Zdravko Volčič 1000, Stojan in Vika Smrkolič 1000, družina Krizmarčič 500, Miroslav Rot, 1000, Majda

TRŽAŠKI DNEVNIK

KOLENDAR

OBJAVE - MALI OGLASI

Nedelja 29. aprila
Robota, Tankočina
Sonce vzhaja ob 4.58; zatonje ob
19.08. Dolžina dneva 14.10. Luna
vzhaja ob 2.17; zatonje ob 11.53.
Jutri, ponedeljek 30. aprila
Katarina, Samorad

V NABREŽINSKI OBČINI SKUPNA VAŠKA ZEMLJIŠČA bodo odslej upravljale vasi same

Z dekretom predsedstva co-
ne, objavljenem v uradnem li-
stu ZVU št. 8 bis 15, aprila t. l.
so bili imenovani komisariji za
upravljanje skupnih vaških
zemljišč (jusov) v nabrežinski
občini. Za Nabrežino: Radović
Mirko, za Ivanca iz Nabrežine
67, za Praprotno in Trnovico: Lu-
pina Alojz, za Viživlje: Blažina
Emil, za Sempolj: Skrk Alojz,
za Medvo vas: Legiša Mirko,
za Medvo vas: Legiša Mirko,
za Ivanca iz Medvo vas: 15.
Akcija za ureditev upravljanja
skupnih vaških zemljišč, pred-
vedno meseci Viživljan, napravi-
li so potrebne korake ter pred-
ložili na predsedstvo co- ne. Po
dogovoru s prizadetimi je ob-
činska uprava predlagala imena
tudi za ostale katastrske ob-
čine, kjer imajo skupna zemlji-
šča. Cerovlje, kjer je v teku
postopek za individualno vknji-
ževanje, za Ivanca iz Nabrežine,
kjer so si vaščani že razdelili
zemljišča in se vključili. Kmeč-
ka zveza je to akcijo podprla
in jo stalno spremljala do u-
godne rešitve. To je lep uspeh,
čeprav se nepopoln in je pri-
poročljivo, da bi temu vzgledu
sledile še ostale občine, kot n.
pr. dolinska, kjer imajo tri ta-
kozvane ranje, ki delujejo ven-
dar niso še priznane za obče-
stne. Se bolj važna in preveč je
rešitev tega problema v tržaški
občini, kjer imata Kontovelj in
Bazovica velika skupna pose-
stva, toda se ni nobeden zve-
znil, da bi poskrbel n. pr. za
plačila vojaške škode, ki je
ogromna, itd.

Slovenski otroci v slovenske kolonije!

Odslek pri ZVU pripravila kolonija - tudi na slovenske šole pošiljajo le
italijanske tiskovine - «Prefettura di Trieste» je le še v glavah šovinistov

Za učence osnovnih šol je
pripravljen letni odtis, ki ga
kolonija pri Zavezniki v Trstu
pošilja v Trsto po tiskovine.
Kot je to namenjena italijanski
koloniji. Na slovenske šole
kolonije, otroci slovenskih
staršev, ki so nastali željo
lahko priložilo v slovenske
kolonije, lahko pa so se tudi
vključili v skupino z italijanskimi
otroci. Če pri razdeljevanju
kolonije so bili zopet pri-
krajšani slovenski otroci, saj
so dobili od skupnega kredita
30 milijonov lir le dva in pol
medtem ko bi po pravičnem in
pravičnem razdeljevanju mora-
li dobiti za slovenske kolonije
eno petino vsega nakazane
denarja, ker je pač slovenski
šolovalec otrok odgovarjajo-
če število.

Skrivnost ukradenega avtomobila

Neznat tat se je v bližini Bazovice zaletel in se
verjetno hudo ranil - Nobenega sledu o njem

V Trstu je bil nekaj nevar-
nih avtomobilov na cestah in
to posebno v nočnih urah. Ved-
no bo kak žilovec, ki si ga bo
izposodil in če bo mogoče tudi
prodal kakemu nepravdnemu
kupcu.

Zaradi sunka žerjava padel 7 m globoko

Tudi danes jutraj, topot pa
v ladjedelnici Sv. Marka, se je
zgodila precej huda nesreča za-
radi katere se bo moral 48-letni
mehanik Carlo Nordio iz Ul.
della Guardia 6 zdraviti na or-
topedskem oddelku splošne bol-
nice približno od 15 do 30 dni.
če seveda ne bodo nastopile
komplikacije.

Uspel plenim članov ERS za mešano stroko na Proseku

Včeraj je bil na Proseku
plenim članov ERS za mešano
stroko. Uspešno so plenili
razrednega sindikata za mešano
stroko, ki je zelo dobro uspe-
l. Na dnevnem redi je bilo raz-
pravljanje o važnosti letošnje
promajске proslave, ki bo v
znamenju je bolj odlično bor-
bo za doseg miru v svetlu ter
v znamenju ohranitve razred-
ne zavesti našega delavskega
razreda, ki se bo odlično upri-
ležiti nadaljnji ofenzivi delo-
dalcev, ter razpravljanje o
organizacijskih vprašanjih.

Dva izleta Planinskega društva v Kopru

Planinsko društvo v Kopru
priredi v nedeljo 6. maja izlet
na Nanos. Lepa pomladanska
narava pravi sedaj vabi, da se
različno njenih lepot. Planin-
ci, pripravite se za ta kratak, a
lep izlet v čim večjem števi-
lu. Če bo prijav premano, se
izlet ne bo mogel vrstiti. Prijave
sprejema tov. dr. Božidar Zega,
okrožje, do četrta 3. maja
opoldne.

Delavci ILVA včlanjeni v ERS proti omejevanju pravic tovarniških odborov

Delegacija članov ERS bo predlagala skupno borbo treh sin-
dikalnih organizacij v zaščito interesov prizadetega delavstva

Zopet nov udarec za tržaško
delavstvo. Vodstvo tovarne
ILVA je sporočilo, da bodo mo-
sklo preselilo, če naj bo ta
uspešna, zato bo danes živovno-
lo nekaj uric prostovoljnemu
delu, s čemer bo pripomoglo k
večjemu uspehu tega velikega
praznika vsega demokratič-
nega prebivalstva.

Telovadci pozor!

Vsi telovadci naj bodo danes
dopolnili na stadionu «Prvi
maj», kjer bodo skupne vaje
za prvomajski nastop.

Proslava OF v Nabrežini

Danes 29. t. m. ob
16. uri bo v
NABREŽINI
v kinodvorani proslava na
čast
10. OBLETNICE OF
Program bo obsegal:
govor tov. Dekleve, recita-
cije, nastop pevskega zbor-
a Prosek - Kontovelj in
dramske skupine Prosek,
ter moškega zbora Nabre-
žina - Sempolj.

Krizmančič Ivan umrl

Delavec Krizmančič Ivan iz
Bazovice št. 38, ki se je v pe-
tek ponesrečil na delu, je več-
eraj ob 22.30 zvečer podlegel
poskodam. Pogreb pokojnika
bo v ponedeljek ob 16. uri v
Bazovici.

Delitev nagrad na svečani seji OF

Z GORIŠKEGA

Razstava partizanske borbe v Sovodnjah

V Sovodnjah so poleg letne-
ga telovadnega otvorila za obel-
nično ustanovitev Osvobodilne
fronte, katere temeljna načela
in idejne smernice je v Italiji
prezvela Demokratična fronta
Slovenec, okusno prirejeno
razstavo partizanske borbe pri-
morskih Slovenec. Med redke
dragocenosti sodijo številne gli-
be iz partizanske borbe in pa-
tizanskega življenja. Poleg to-
ga pa je razstavljena tudi me-
dijska tehnika. Obiskovalcu ne
bodo ostali neopaženi in pri-
vni izvodov ciklostiliranega
«Partizanskega dnevnika» pre-
dhodnega «Primorskega dnevi-
kalca», «Slovenskega poročal-
ca», «Slovenskega pravice»,
«Kmečkega glasila», «Mladina»
ter številnih brošur in perio-
dskih publikacij. Dragocen do-
kument predstavlja na roke pi-
sane in ilustrirane dnevnike in
izmed številnih čet, ki so ope-
rale na Primorskem.

Vadba vaj za 1. maj v Doberdolu

V petek zvečer je bil velik
del doberdolske mladine pri-
pravljen na napovedano telo-
vadbo. Prišli so prav vsi, naj-
mlajši in najmlajše, mladinci in
mladinke.

15 milijonov za popravilo brvi pri Stražicah

Naši čitatelji se prav gotovo
še spominjajo, s kakšno vneto
smo pred časom zagovarjali
predlog delavcev, ki so zapo-
sobili v podgoriski prednici, da
bi goriska občina obnovila brv
čez Sočo pri Stražicah. Podprli
smo tudi njihov predlog, da bi
lahko z nekaj milijoni kredita
zgradili na jeklenih vrhvi vsaki
brvi, ki bi jo nosila na vsaki
strani po dva betonska o-
pornika.

PEVSKI ZBORI!

S pesmijo praznujmo največji praznik delovnega ljudstva - 1. maj 1951

VADIMO PESMI, KI SO BILE DOLOCENE ZA I.
MAJ TER NABIRAJMO NOVE PEVCE ZLASTI MED
NASO MLADINO! TAKO BO KONCERT PEVSKIH ZBO-
ROV CIM MOGOCNEJSI.

- Program koncertnega dela prvomajске prireditve:
1. Fizikalna koračnica prir. U. Vrabeč
 2. Naša pesem E. Adamič
 3. V nove zarje Fr. Venturini
 4. Le vkup, uboga gmajna harm. R. Simoniti
 5. Bazovica Fr. Venturini
 6. V boj K. Pahor
 7. Naša vojska M. Kozina
 8. Mi otroci smo svobode K. Bošnjanc

SPOMINSKI DNEVI

1830 je bil rojen pisatelj Ja-
nez Trdin.

Gledališče Verdi

Danes zaprti. Jutri se prične
razprava vstopnic za III. simfo-
nični koncert tržaške filharmonije,
ki bo v soboto 5. maja. Dirigir-
al bo Herbert Albert. Na spo-
redni glasba Haydna, Straussa in
Brahmsa.

Proslava OF v Dolini

Krajevni odbor OF Dolina
priredi proslavo na sedezu
danes ob 20. uri. Sodelujejo
pevski zbor in pionirji.

Prvomajski lepki odobreni

Vse tri prvomajске lepake,
ki jih je pripravil odbor za
proslavo prvomajске prazni-
ka predložil v odobritev, so ob-
lašili odobritev.

Obvestilo

Redni odbor Slovenskega
gospodarskega združenja, ki je
bila sklican za nedeljo 6. maja
t. l. je zaradi tehničnih vzrokov
preložen na nedeljo 13. marca t. l.

Šahovski turnir

V torek 1. maja ob 10. uri
dopolnimo b v dvorani na sta-
dionu «Prvi maj» individualni
brzopotezni šahovski turnir.

Pevci «Ivana Cankarja»

Tajništvo pevskega odseka Pro-
sevskega društva Ivan Cankar
vabi vse pevce, da pridejo na
vaje in da se gotovo udeležijo
prvomajске nastopa združenih
pevskih zborov na stadionu «Prvi
maj».

DAROVI IN PRISPEVKI

Za Dijaško Matico so darovali:
Albert Ernest, Boljunc 500 lir,
Bogatac Emilija, Brisčki 365,
Sardoč Alojzija, Salez 300, De-
Zan Pietro, Trst 70, Guštin Mar-
ija, Zgonik 1.000.

MALI OGLASI

MLADEGA URADNIKA sprejme
takoj v službo trgovanje podjetje.
Pogoj perfektno znanje slovenske-
ga in italijanskega jezika. Pismo-
ne ponudbe z življenjskim opisom
poslali na upravo našega lista
Ul. sv. Frančiška 20 pod šifro
«Takošen nastop».

IZ ISTRSKEGA OKROŽJA

Ustanovitev okrajnega odbora Sindikata uslužbencev javnih ustanov

Po enomesečnih pripravah je
stopil v četrtki pred zbrano
delegacijo pripravil odbor
okrajnega odbora sindikata us-
lužbencev javnih ustanov. Na
ustanovni skupščini je bilo iz-
branih 82 delegatov iz 11 po-
družij.

Proslava 27. aprila v Strunjanu

V naši vasi je iz dneva v
dan živahnost. Poleg življenja
na morju, na polju, v delavnica-
h in uradih, se kažejo uspe-
hi dela naše mladine tudi v
kulturnem življenju. Dokaz te-
mu je bila kulturna prireditev
na predvečer obelastitve ustanov-
itve OF.

Smarje

Kulturni spored ob priliki
partizanskega pohoda, ki je bil
prirejen na čast 10-letnice Osvob.
bodilne fronte, je zadovoljil vse
navzoče. Obsegal je sedem
točk, od katerih sta najbolj
ugajali zadržki dve, ko je na-
stopil mešani pevski zbor Slo-
venskega učiteljskega iz Portor-
ca s spremljevanjem orke-
stra Ordrea JA. Zapeli so
«Štjeka Partizani» in Baranoviče-
vo «Prvomajška».

Dva izleta

Planinsko društvo v Kopru
priredi v nedeljo 6. maja izlet
na Nanos. Lepa pomladanska
narava pravi sedaj vabi, da se
različno njenih lepot. Planin-
ci, pripravite se za ta kratak, a
lep izlet v čim večjem števi-
lu. Če bo prijav premano, se
izlet ne bo mogel vrstiti. Prijave
sprejema tov. dr. Božidar Zega,
okrožje, do četrta 3. maja
opoldne.

Piran

V Piranu je lepa telovadni-
ca v postopku, kjer je sedel
mladine. Lansko leto so to po-
slujo preuredili in napravili
v notranosti tudi telovadno
dvorano, katere je bila do
pred časom pušča in prazna.

PROSLAVA 10-LETNICE OF V ŠMARJAH

NEKAJ ZGODOVINE ISTRSKEGA MESTECA PIRAN PRED STOLETJI

Na dan praznika 10. obletnice ustanovitve OF so borci in aktivisti Kopskega privredni partizanski pohod na Smarje. Četudi je zjutraj padel dež, se je zbralo veliko število, ki so v kolonah odšli proti Smarjam. Naravno, da so Smarjani skrivali svoje novo vas z zidanimi, pozdravnimi napismi, borcem in aktivistom ter osvobodilni fronti.

Ta pohod je imel še posebej poudarek, ko so se borci in aktivisti dosegli, da bodo spomnili partizanski pohod na Smarje na visini med vajo. Zjutraj ne bi od 10 letnici, po čem spomina ustanovitve OF in tradicionalnim jurjem, ki je vsem zunanjim in notranjim sovražnikom vzbujal grozo. Bivši borci imajo za to vsi pravico!

Saj vemo, da so slišali tudi otroci naše svobode tiste vdušene »Na jurših« in pokate, slepih nabejev, in da jim je bilo to na živce. No, nič za to. Naj vedo, da tu ne bo več nobena njihova spekulacija.

Na slavnosti akademiji, ki je bila na predvečer v kopnem gledališču je bilo v govoru rečeno:

»Drugi vir moči OF je neoporeno zaupanje v ljudske množice. To zaupanje in razočaranja v voditeljev in organizatorjev v najtežjih trenutkih. Boli, no tako vzgojene množice so dale primere poguma, hrabrine so dali pri nas vsačarji Borisa, Čezarjevi, Rizane, Ljuparja in drugod, kjer so v vojni delovali odbori OF, partizanske tiskarne, voljaški odbori itd. — toda v oseh pastih ni bilo izdajca. Zvest, da je dal tovarišu Nazariju, kom zaporih moč, da so s predrami prenašali najhujša mučenja in šli tudi v smrt. Za to so vsi trenutki pripravili, da tuj dan, če bi se zakleti sovražnik naših revolucionarnih pridobitev in naše neodvisnosti — vladajoči imperijalizem, SZ, drznili od grožnj preiti v dejanje.

»Trav tako je bilo v govoru izrečeno, da:»

»V obdobju človečanski principi, v enakopravnosti, bratstva in pravici pravičnosti OF, so prišli v partizanske vrste na ozemlju in v Istri številne množice in Furjanje. Zdržili so se v tih okupatorjevih vojskah, da so s krvjo najhujši ljudi potrdile resnico, da so s svojim impetivnim raznarodovalna politično Slovencev in italijanov deloma ljudstvo nista isto.

»Za Koper in drugi naši deli so dali svoje živce. Danes se v enakim spoštovanjem in izveličnostjo spominjamo partizanske delavca iz Kopa pri Slovenske partizanske učitelji, in Euvre Vatovec, ki sta poleg mnogih drugih dala svoje življenje za to, kar danes uživamo.

»Nam se je nudil ko smo prišli v kampelne doline pred tisto lep dolino.

»Ko so borci v močnem zalepu »razveličali« sta malo pred srečanjem čuvala položaj vseh 50 letna moža Slovencev in Italijan. Na tih poti, oba sta imela jovski puške. Obva sta čutila isto: če bo prišlo v borbilo, se bo branila to zemljo, ki je bilo skopano v borbi.

»Popolne je bilo veliko zborovanje na splošno igrišču pred boljo. Tam je bil pripravljeno orodje, kamor so se povzpeli predstavniki ljudske oblasti, ki so v gošče iz Trsta, po razpravah in govoru, ki ga je

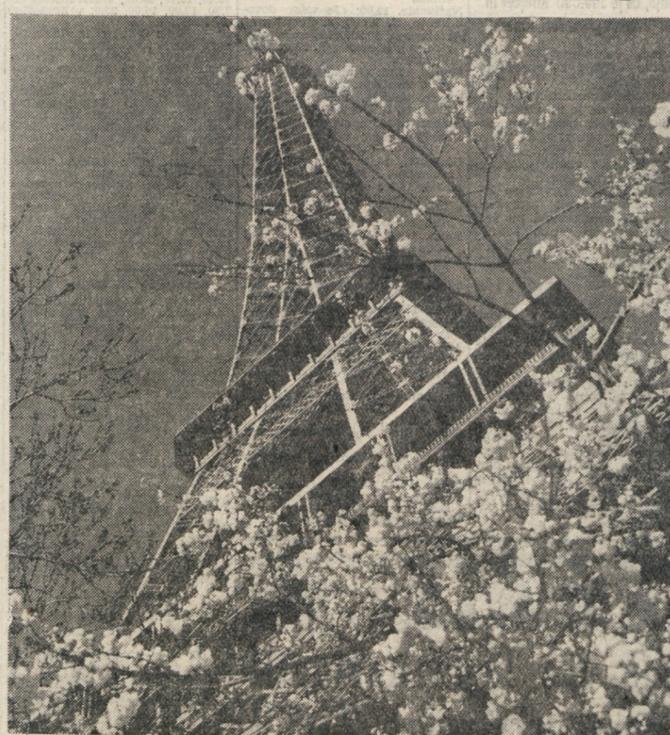
imel v imenu okrajne Zveze borcev tov. Ernest Vatovec, je spregovoril tov. Stoka, član CK KPSTO, ki je med drugim dejal:

»Vše današnje zborovanje je drugo v ciklusu, ko se naš narod pripravila, da bo branil oltar in svobodo, ki jo je pribral. V začetku NOB je bilo naše geslo: Ali v borbo za svobodo, ali v smrt. Narod, ki ima tako geslo, mora zmagati.

Nismo ustvarili samo svobode in neodvisnosti, temveč tudi bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov in prav tako na tem ozemlju bratstvo med Slovenci, Italijani in Hrvatji. Mi hočemo tudi danes enotno fronto, miru. Pripravljamo se na obrambo svoje domovine in kuljeno bratstvo (u. izven njenih meja).

Za tem je spregovoril v italijanski gov. Tinelli, nakar so borci iz Buj podarili komandantu divizije velik šop rož, katerega je ta poklonil komandantu tečajja v Portorožu. Ob zaključku prvega dela te manifestacije so bile predane resolucije tov. Titu, CK KPJ in Kongresu OF Slovenije.

POMLAD V PARIZU

TOV. OLGA GORJUP O PRIPRAVAH ZA TELOVADNI NASTOP

NOV USPEH NAŠE MLADINE

Pomlad, povsod pomlad; če jo občutimo že mi, v mestu, med golimi židovi, kako jo čutijo šele ljudje — izven mesta, kjer je že vse zeleno ter so drevesa vsa v cvetju. Tak občutek resnične pomladi prevzame vsa, ki ima čas, da se sprehoji do stadiona »Prvi maj«, kjer je pomlad ne samo v paravi, temveč tudi v scih vseh tistih, ki hitijo s poslednjimi pripravami za letošnji prvomajski praznik.

Lepo sonce je tudi nas zvalilo v teh dneh na stadion; gnala pa nas je tja tudi želja, da se nekoliko pogovorimo s tov. Olgo Gorjup, ki ima precejšen delovni pripravah letošnjega prvomajskega telovadnega nastopa. Ni bilo potrebno, da bi povpraševali, kje bomo tovo. Olgo dolič: njen glas je bil dovolj močan, da nas je pripeljal naravnost do tribune, na kateri je sedela ter s kritičnim očesom motrila gibe mladih telovadk. »Ne tako, ne tako. Pomovimo zdeli od začetka.« Nismo vedeli, ali se ji lahko približamo.

»Tov. Olga nekaj besed o pripravah za prvomajski telovadni nastop bi želeli slišati iz tvojih ust, smo pričeli. »Ravno. Kaj ti trenutke te si izbrali. Kaj vidite koliko je za dela?« Sicer pa novinarjem prav ni dosti ne zaupam. Ti ti povedo, oziroma napišete celo stvari, ki jih človek le v trenutkih zaup-

nosti izpove. No, pa se je v edla ter pre-magala tudi svoj strah pred novinarji in nam povedala kar cel kup zelo zanimivih stvari.

Tako nam je na primer povedala, da je za letošnji prvomajski telovadni nastop sestavila kar celo vrsto vaj; sestavila je na primer vaje za članice od 6 do 10 let, vaje za članice in še nov stiliziran kmečki ples, v katerem so vpleteni furjanski motivi. Ko smo se ušli njeni aktivnosti in marljivosti, nam je s svojo prirojenom skromnostjo odgovorila: »Oh, vaje mi niso delale prav nikakih preglavic, pač pa sem se zelo mučila preden sem našla primerno glasbo, ki bi vaje spremljala. No, ko sem tudi do te končno prišla, je bila stvar skorajda gotova. Slo je kar samo od sebe. Pri vsakem taku izbrane glasbe, so se vrstili pred mojimi očmi gibe posameznih vaj, ki so bile polagoma povezali v celoto. Brez glasu pa bi res ne znaia usovarjati.

Vprašali smo jo za mnenje o letošnjih vajah za pionirje. Za žarele so ji oči: »Ozci strahno rada delam, to je moje največje veselje. Po mojem mnenju so bile lanskoletnje pionirske vaje zelo lepe, vendar niso prišle do izraza, kot sem si sama želela. Nekoliko krivde za to nosijo matere same, ki so poslale svoje otroke prepozno k

telovadbi. Otroke pač ni tako lahko učiti, so se je preveč zavedla, in ne morejo biti lahko v zadnjih dneh dodobra izpili vaje. Vselej sem kar huda na vaje. Pa me že poznajo in vedo, da me jeza prav hitro mine ter si mi kar smejejo. In jaz si tudi ne morem kaj, da bi se na skrivnoma tudi sama ne nasmejala. Saj so tako prišrni in ljubki.

»Kaj pa mislite o letošnjih člankih, vajah?« smo jo vprašali. »Pri sestavljanju letošnjih člankih vaj, sem gledala predvsem na to, da nudim čim več telovadkam samim. Želela sem namreč združiti užitek občinstva z užitkom, ki ga bo občutila vsaka telovadka, ko bo izvajala te vaje. Predvsem bodo koristne vaje za naša dekleta, ki presedijo tolko ur: razgibala si bodo rama, hrbet in boke in počutile se bodo vse bolj gibljive in zdrave.

»No, pa se nekaj besed o stiliziranem kmečkem plesu.« »Stiliziran ples bo prepleten s furjanskimi motivi, ki bodo našemu občinstvu morala še nekoliko nepoznani, a se mu bodo tako priljubili. Imam že celokupno mladincev in mladink, ki se bodo udeležili te točke in upam, da bo kar dobro uspeša.

Na naše vprašanje, ali kaže naša mladina velik interes za folklorne plesne, nam je s smehom odgovorila: »Ko sem še iskala dekleta in fante, ki bi pri-

teh folklornih plesih sodelovali, sem marsikaj našla na odgovor, češ da se počuti on, ali ona že prestar za tako, da ga (jo) ples ne veseli itd. Toda ko so prve videli ples, so bili vsi tako navdušeni, da se niso ganili iz dvorane. In tako sem jih zbrala že lepo število ter upam, da jih bo stasoma še več. Kako tudi ne, saj sta ples in peje največje razvedrilo ne samo mladim, temveč tudi starih. Mladini vendar usaja ples...»

»Kako pa gre z učenjem vaj? Ali jih telovadke in telovadke že dobro obvladajo?« »Mnogi reči, da so bili letos zelo pridni ter da so svojo pridnost v zadnjih dneh še povečali. Vseh dni, ki nas še ločijo od prvega mata, bomo imeli še precej vaj in mislim, da se bodo dobro naučili tudi tisti, ki v znanju še nekoliko »šepajo«.

Videli smo, da postaja tov. Olga že nestrpna (telovadke so namreč čakale), zato je nismo hoteli še nadalje nadlegovati. Sicer pa nam je povedala vse, kar smo si želeli in tudi sami smo videli toliko, da lahko z izpravičnostjo tudino, da bo letošnji prvomajski nastop resnično nov uspeh naše mladine ter vseh tistih, ki so s svojimi pozhovnim delom k temu prispevali. Med te lahko prišle, vemo tudi tov. Olgo Gorjup.

N. L.

je bila tudi nočna razsvetljava zavarovana pred ponočnimi razgrajci.

Na več krajih vidimo stare vodnjake. Največji je v sredini mesta, sezidan iz marmornih kock in pokrit s kamenitimi ploščami. Voda vanj dovajajo čevji z blazinami. Te čevji podpirata dva dečka v beneskem slogu, ter tako karakterizirata čus, v katerem je bil zgrajen. Nad vodnjaki je bilo posebno nadzorstvo, ki je dopustilo, da so bili vsi vodnjaki po suhi odprti le določene ure v dnevu, katere so naznanili z udarcem na zvon. Povsod v Istri so imeli v časih vodnjake in jih radi otepsavali z umetniškimi motivi. Zelo star vodnjak se je ohranil v »Campu Figarolo« na vzhodni strani mesta.

Medtem, ko v notranjosti mesta vladajo še vedno srednjeveška mračnost, se ob pristanišču umika marsikateri spominjavnost modernim napravam. Stara mestna hiša sezidana leta 1300 se je morala v 7. stoletju so se v Istri naselili Slovenci in velikih dimenzijah tako, da je bilo od 9. do 15. stoletja v Istri 1/6 prebivalstva slovenskega debla. Vojske in bolezni so dostikrat decimale prebivalcev in prihajali so novi naseljenci. Leta 1630-31 je po Istri razsajala kuga, da so nekateri vsa popopolnoma izumrle. In Piran in Izola sta bili pred njo otvarovani.

Rimljanom so sledili Bizantinci, leta 1283 pa se je Piran vrnil Benečkam. Še sodaj hrani v piranskem urhivu zgodovinski akt predaje mesta Benečkom. Piranci so bili zvesti pripadniki Serenissime, vendar se je njihovo mesto, edino med mnogimi, katere so živele pod enilomom leva Sv. Marka, ki se je z uspehom uprlo Benečkam, ki so hotelo v trgovino na Jadranu prikleniti nase. Razvoji samostojnosti Pirancev se zrcali v njihovem značaju, tipu in narečju. Vendar skrivnostno so se zval upirali Benečkam, nato osvobodili obrabljene stopnice, terase, temni vežni hodniki, oboki, stebrički, balkoni, duplinice, povsod kaka poteza beneskego gotskega sloga. Zaprte uličice, v katerih igra svetloba v vseh tonih, ki grede skozi kamniti hodnik, nekateri od teh so nekdanja vrata mestnega obzidja in nosijo še dandanes za to značilna imena. V teh hodnikih so povsod duplinice s oljareki in svetilni podobani. Te zasledimo tudi po drugih delih mesta. Pred temi so bile nekdanje prostorne luči, ki so v srednjem večku razsvetljevale temne meje ulice. Caprin govori o tem v svoji zanimivi knjigi »Miri in istranske, da namreč te luči niso svetile na čast modnan, temveč da so bile modne done zaradi juš. Bila je to edina nočna razsvetljava. Isto omenja v svojem delu »Evagatorium« 1489 letni nemški mehinik Faber, v katerem opisuje Benetke, kjer orisuje erakno nočno razsvetlavo v tih zavati. Da niso luči poneli svetle zastonj, so pred njimi napravili oltarčke. Tako so pobožni in praktični Benečani postavili madono za varuha njihovih prvih uličnih lantern. S tem pa

dovi in tam deloval nad 40 let na znameniti glasbeni soli, ki je sam ustanovil Nekega dne, tako se pripoveduje v Piranu, se je pojavil v Pačovi prvi londonski virtuozi na goših in pozval Tartinija na muzikalni dvoboj. Koncertna dvorana je bila nabito polna in je ljudstvo nestrpno pričakovalo izida, Angliž, ki je bil gotov svoje zmage, je Tartiniju ponudil prvenstvo. Ta je vzel svoj instrument v roke, mu odtrgal tri strune in nato na edini struni čudovito igral. Zel je burno priznanje. To je Angliž tako razbesnelo, da je na kolnih razbil svojo violino in prisegel, da ne bo nikoli več igral. Če je lo objubo držal, pa v Piranu ne vedo.

Na Tartinijevem trgu stojita še dva monolith, okrašena z levom Sv. Marka in nosita letnico 1466.

K znamenitostim tega starega istrskega mesta spada tudi legenda o sv. Juriju, čigar slika je pod stebričnim sodne palače. Predstavlja viteza Jurija na konju in pred njim stoji ribič. Legenda pripoveduje:

Pred 500 leti 21. julija 1343 je naraščajoče morje ogrozilo mesto s potopom in uničenjem. Neki ribič je v tej sodni noči pod arkadami tega poslopja in z grozo opazoval pretence dviganje morja. Za trenutek ga je prenel spazec, toda grmenje morja ga je zopet predramilo. Ko je odprl oči, je stal pred njim jezdec v blesteči opravi s perlanico na glavi. Ribič je takoj spoznal v tem vitezu mestnega patrona. Ta mu je

razodel, da bo rešil mesto pred poplavo se preden se bo svitelo jutro. Vitez je nato izginil, ribič pa je potolažen zaspal. Ko se je zdanilo, se je voda pomaknila nazaj in valovi so se pomirili. Vesel je ribič tekel v županu Marku Canlaniniju in mu razodel nočno prikazen. Toda župan mu ni verjel in ga zavrnil;

»Prijetelj, ti si sanjal. Ne sv. Jurij, marveč veter je napravil čudež.

Pri tej priči je župan ostrel. Sprejeda je pa zopet, tako pravi legenda, ko se je uredil procesje sv. Jurija.

Sv. Jurij je posvečena stolna cerkev sezidana leta 1637 in stoji na gorski steni 36 m nad ostrjem, podprta z mogočnimi zidovi in marmornimi stebri. Dviga lep zvonik iz leta 1609 in zraven je osmerokoten baptisterij iz IX. stoletja. Na sredini ima vodnjak, ki je napravljen iz rimske »ares« (trtvenik). Po kandlerju obstaja podobna stavba v Rovinju v bližini velikega vodnega rezervoarja v cerkvi cerkvi sv. Trojice, ki ima tudi marmornato ploščo, ki je služila za okna meho stekla.

Zelo slikovito učinkujejo ostanke grajskega obzidja, ki omejuje mesto na kopni strani. Ne dvigane morskih valov, ne viharji svetlovin dogodkov skozi dolga stoletja niso mogli izpodjeti in uničiti teh mogočnih orjakov, preteklosti. Tako se je v njihovem varnem zaledju ohranila marsikatera značilna predmeta davnih časov do naših dni.

KALAN LUDOVKA

TRGOVINA
Trst, Ul. G. Vasari 10

OGLEJTE!
si naše izložbe!

TREVISANI

Dospela nam je nova posilkha spomladanskih čevljev za ženske in moške

Vaš sen!

KRZNENI PLAŠČ ZILLOTTO
TRST, Ul. 30. oktobra št. 11, tel. 29374

M. Vab soave
VIA SAN GIUSTO 16
TEL 93609

Projektiranje in montaža centralnih kurjav, sanitarnih naprav ter kleparstvo

MIZARSKA DELAVNICA MIHELJ JOŽE
T R S T
Ul. Polonio 3

Sprejema vsakovrstna mizarška dela po ugodnih cenah

Mi zarji podjetniki kmetovalci!

Deske, smreke, mace, snove in trdih lesov, trame, vezane plošče, turnir, parkete in drova — tudi najugodnejše

GALEA TRST
viale Somnino 24
Tel. 90441

Krznarstvo MERMOLJA
T R S T
Ul. Coronio 3 - Telefon 38-18

Olajšave pri plačilu

Ugodne perspektive letošnjega tržaškega velesejma NA RAZSTAVNEM PROSTORU RASTEJO NOVI PAVILJONI

novih poslopij. Letos ni več osnovno vprašanje tržaškega velesejma privabiti tužce, temveč zadošiti vsem pronsjam, ker je prostor zelo omejen.

Gradnja dveh novih stavb se vrši s pospešeno hitrostjo, ker je dež v vseh teh mesecih nekoliko oviral. V zadnjih lepih dnevih so pa že toliko napredovali, da so nadoknadili izgubljen čas. Takoj pri vnosu na desno ne bo letos nikakih zaslimih stavb, temveč nov paviljon, zgrajen po najmodnejših načelih tenike. Imel bo dve nadstropji, izmed katerih bo pritrilje namenjeno za specialno razstavo, to se pravi za silvalne stroje in različne potrebšline. Prvo nadstropje pa bo posvečeno razstavi, ki bo nosila naslov »vse za gospe«. V njej bodo razstavljeni modni izdelki, dragi kamni, parfumi, krzna, itd. Na desni strani drugega nadstropja bo terasa, na kateri bo urejen lep bar. Druga večja stavba, ki je še vedno v gradnji je namenjena za tri velike rastave posameznih držav. V pritrilje bodo tukaj razstavljale Avstrija, Grčija in Jugoslavija, a v prvem nadstrop-

ju bo razstavljen tekstil, radio, ure, dragulji in fotografiki, oziroma optični predmeti.

V paviljonu A, ki je bil zgrajen že prejšnje leto in ki je največji, saj ima 2200 kv. metrov bodo razstavljeni vsi predmeti potrebni za opremo doma, uradov, poleg tega papir, tisk, kemija, kozmetika, a pod njim obrtniški izdelki in majhna industrija. V paviljonu B bodo nameščeni izdelki lahke industrije, težke industrije in elektrotenični izdelki. Pod Ulico Rossetti bodo napravljene provizorični paviljoni, v katerih bo razstava avtomobilov, motorjev in koles z vsemi potrebnimi rezervnimi deli. V teh paviljnih bodo tudi izdelki potrebni za mehanizacijo kmetijstva. Poleg tega bo na ozemlju velesejma vrsta drugih paviljnov, deloma začasnih, deloma dokončnih posvečena različnim trdkam in ustanovam. Tako je gotovo, da bo tam paviljon Finmare, Javnih skladišč, Tovarne strojev in vrsta drugih.

Kot smo že dejali gradnja dveh novih stavb dobro napreduje. Paviljon, ki je namenjen

za posebne razstave je skoraj končan. V njem postavljajo velike oboke, ki bodo nosile celotno konstrukcijo.

Stavba, namenjena za tuje razstavljavce, bo imela dve nadstropji, ena stena bo zgrajena iz stekla; okrog tega okna, ki ga dela neka tvrdka v Veroni, je bila v zadnjih dneh živčna polemika. Polemika se vodi pravzaprav okrog železega okvira, čigar delo bo stalo 2 milijona in pol).

Ta paviljon je zgrajen do polovice in sedaj grade drugo nadstropje. Izkopani so že tudi temelji za začasne paviljone, ki bodo zloženi iz gotovih delov v zelo kratkem času.

Vse velesejmske prostorje že zasaden. Zato ne morejo več sprejemati različnih predlogov. Edina prapjanja, ki so še v teku so s Francijo, ki bo verjetno sodelovala na velesejmu, če že ne z uradno razstavo pa prav gotovo s posebnim informacijskim uradom. Težave pri pogajanjih so v tem, ker ima franco, ska vlada zelo malo sredstev namenjenih za inozemske velesejme.

»Palača narodov« je namenjena predvsem za inozemske razstavljavce

